

לחזרת בנועם

דרכי עבודת ה' בניעמות - מבית מדרשם של רבותינו הקדושים בעל 'נועם אלימלך' מליזענסק ותלמידו ה'חווה' מלובלין זי"ע, בתוספת ביאור מתוך ספרי תלמידיהם.

בנועם ה' - עבודת התשובה (א)

כולנו בעלי תשובה!!!

ושב ה' אלקיך את שבותך ורחמך ושב וקבצך מכל העמים וגו' (ל, א).

נראה לפרש, על פי מה ששמעתי מכבוד אדמו"ר מורנו הרב יעקב יצחק [מלובלין] זצלה"ה, ששמע מרבו הרב האלקי מורנו הרב אלימלך [מליזענסק] זצלה"ה שבדורינו כולם נקראים בעלי תשובה, והשי"ת ברוך הוא ברוב רחמיו מקבל אותנו בתשובה, אבל לאדם הוא מר בתחילת התשובה כי מתחלת עם יראה, אבל הקב"ה נתן אח"כ לאדם אהבה ושמחה שיהיה 'וגילו ברעדה' (תהלים ב, יא).

זה פירוש 'ושב ה' אלהיך את שבותך' - התשובה שלך יהפוך השי"ת שיהיה באהבה ושמחה, וזהו 'רחמך' [מלשון רחמו ואהבה], 'ושב וקבצך מכל העמים' - ועל ידי זה נזכה במהרה לקיבוץ גליות.

(אור לשמים פר' נצבים)

מבוא

פעם נכנס יהודי חשוב לקודש פנימה אצל ה'בית ישראל' מגור זצ"ל, היהודי עסק בקירוב רחוקים ולימד תורה למתחזקים בישיבה נודעת לבעלי תשובה, הגבאי הציגו בפני האדמו"ר כהרב מיישיבה פלונית, מיד נענה אותה רב אינני 'בעל תשובה', אני רק מגיד שיעור שם.

הסתכל עליו ה'בית ישראל' בעיניו החודרות כליות ולב, ואמר לו "פארוואס טאקע נישט" - למה אכן אינך 'בעל תשובה'!?

"בימינו כולם בעלי תשובה" אמרו צדיקי הדורות על זמנם, כל שכן היום, על כולנו לשוב בתשובה ולזכות בתואר הנשגב 'בעל תשובה' שמעלתו גבוהה מ'צדיקים גמורים'.

הנחת רוח שיש להקב"ה מעבודת התשובה שלנו - הנמצאים בתוך תוכו של הגלות החשוך, הסתר הפנים, וקרירות הדעת והלב מכל דברים שבקדושה, הנסיונות המוצגים לראווה ברחובות העיר ובכסי הלב, הקשיים וההתמודדות של חולי גופני ונפשי, שכול ואבדון, חובות ודאגות - היא יתירה וגדולה מכל עבודת הצדיקים הנשגבים בשנים עברו.

ראה מה שכתב בעל ישמה ישראל (פר' ויחי אות ז): "שעדיין נשאר בתוך איש ישראל מקום אשר לא נטמא, הוא החלק אלקי מקור כל חיות דקדושה, וכל זמן שקוסטא דחיותא דא עדיין בקרבו, יוכל לצמוח להחיותו לגמרי ולהטיב אחריתו... [וזהו שאמרנו] חז"ל (ראה סנהדרין צז, ב) 'אין ישראל נגאלין אלא בתשובה', והוא על פי מה שכתבו בספרים הק', כי אף שהדורות נעשו קטנים משלפנים, אבל הנקודה הפנימית נטהרת בכל פעם יותר עד ביאת המשיח".

אנחה אחת הבוקעת מהנקודה הפנימית שבתוכינו שווה יותר מכל הסיגופים של פעם, כך כבר פסק האריז"ל בדורו כנודע, ומה נענה אבתרייהו בימינו אנו, אין לנו אלא להתהלך במשעולי החסידות ללקוט זעיר שם וזעיר שם, מהי עבודת התשובה הנעימה שהקב"ה שואל מעמנו, באיזו מסילה עולים מעלה לצאת מתוך קטנות הדעת, הרפש והאשפה אל מול עולמות טמירים ונעלמים, גבוהים וטהורים - שרק בעלי תשובה זוכים לכך, ושומה עלינו לדעת איך זוכים להיות בבחינת 'בעלי תשובה'. (המשך המאמר בע"ב)

נודב לרגל יו"ד קדישא של הרה"ק רבי שלום מבעלזא בן הגה"ק ר' אלעזר רוקח זי"ע (כ"ז אלול תרט"ו) - מגדולי תלמידי הרבי מלובלין זי"ע

פתח דבר

זכינו ובמשך השנתיים האחרונות עסקנו בקדשים - בליקוט ועריכת הרבה ממאמריו הקדושים, הבהירים והמאירים של הרה"ק ר' מאיר מאפטא זי"ע - בעל 'אור לשמים' תלמידו המובהק של הרבי מלובלין.

'רבים אומרים מי יראני טוב' נעימות עבודת ה', והגיעו בקשות רבות שנמשיך בעבודת הקודש להאיר את דרך רבותינו הק' - מאורי החסידות, אשר רובם ככולם היו תלמידי הרבי ר' אלימלך זי"ע ותלמידיו הק' אשר ספריהם מלאים בעניני קבלה, בלשון קצר ועמוק, ועניני עבודת ה' מפוזרים במאמריהם הק' על פרשיות התורה.

הגיע הזמן ללקוט שושנים לאחד, לבאר ולסכם את דרכם בעבודת ה' [מבוסס על לשון קדשם בתוספת ביאור כפי הבנת הכותב], אשר כוחם והשפעתם מגיעה עד אלינו דור האחרון בעקבתא דמשיחא, כנודע מאמר הצדיקים, שכל יהודי בעולמנו אשר נכנס בו הרהור תשובה, הרי זה רק מכוחו של אותו זקן ה'נועם אלימלך' ותלמידיו הק'.

מה נאה אם כן בעז"ה לפתוח את הסדרה בביאור דרכי התשובה, הרי הזמן גרמא - ימי הרחמים והסליחות אשר בו אנו נמצאים. וכאות השגחה של מעלה ובסייעתא דשמיא זכינו שאחר שנצנץ בנו להו"ל גליון זה, נזכרנו שבפרשתנו מובא מאמר נפלא בספר הק' 'אור לשמים' - אשר בו התעסקנו עד כה, אשר מביא בשם רבו הרבי מלובלין ששמע מרבו הרבי ר' אלימלך, על מעלת התשובה בדורנו.

עינינו נשואות לשמים שנוכה לחזות בנועם ה', ולבקר בהיכלי רבותינו הק', להבין מתוך ספרי ה'חווה' ותלמידיו, את הוראות החיים הנעימות של ה'נועם' אלימלך, ואנו תפילה שלא נבוש ולא נכשל לעולם ועד, ונזכה בעזרת הקוראים - שבעז"ה ישתתפו בהוצאות הכבירות - להפיץ את דרך הבעל שם טוב ולהחיש את הגאולה השלימה, ועד אז נזכה להשפעותיהם הברוכות בבני חיי ומזוני, שנה טובה ומבורכת וכל מילי דמיטב.

מכון המאיר לארץ

הערות והארות יתקבלו בברכה בכתובת המערכת
M0533188564@GMAIL.COM

להשתתפות בהוצאות הגליון הבא
פנה בהקדם והתקשר: 053-3188564
הפצת תורת רבותינו הק' יהיו לך למליץ ישר ביום הדין

ואדרבה הוא נכנע בעיניו ונדמה בנפשו כי רחוק הוא עד ירחמהו ה' יתברך ויקרבהו".

שברון הלב או תשובה מתוך שמחה?

הרי למדנו מדברי קדשם שעיקר התשובה היא החרטה שמתבונן על גודל ריחוקו מה', אך לכאורה מתוך שברון הלב יכול האדם להגיע לידי עצבות וייאוש, ואין זו התכלית, אלא שמתוך שברון לבו צריך להתחזק בשמחה, וכפי שכותב האגרא דכלה (ביאורי המדרש שם): "והנה כשיעמדו לפניו במחשבתו כל העבירות שחלפו עליו מיום היותו כהרים וגבעות,

אזי לא יהיה כסיל ושוטה בחושבו כי אין לו ח"ו תקנה, ואם כן על ידי זה יתמכר לעשות הרע ח"ו, וזה הוא גם כן מעצת היצר, רק תיכף ומיד יתבונן בגודל חסדו וטובו ית' אשר בחר בנו מכל העמים, והבטיחנו לקבלנו בתשובה שלימה לפניו בדכדוכה של נפש".

"והנה מי שנתחייב ראשו למלך ואח"כ התחנן לפניו ומחל לו ובוחר בו להיות מאנשי סגולתו, ישמח ויגל מאד ויתאמץ בעבודת המלך באהבה עזה, ככה הבעל תשובה יאמר - אבל בטוח אני בחסדך ובגודל טובך כי על התשובה מראש הבטחתנו, ולתשובה עינינו מיחלות לך, על כן הנה הימים הראשונים יפלו ומהיום

יהיה בטוח שתקובל עבודתו ותורתו, ותיכף יחזיק בתורה ועבודה מגודל השמחה, ולבו יהיה בטוח שה' יתברך קיבל תשובתו".

חידוש גדול למדנו בדברי קדשו של בעל מאור ושמש (פר' מצרוע ויצא הכהן): "ובודאי מדרכי תשובה להיות לבו נשבר מאד מחמת מרירות החטא... אבל קשה על זה, כי על ידי שבירת לבו ועצבון על עונו יגבר החולי יותר, כי כן מדרך הטבע כנ"ל, אבל זאת היא באמת מי שמשבר לבו לגמרי בהכנעה גמורה לפני הבורא יתברך - בודאי יבא לו שמחה גמורה מזה העצבות... כשאדם הולך זמן רב בתמידיות בזה הדרך שמשבר לבו לגמרי בהכנעה גמורה לעבודת הבורא ברוך הוא באמת, אזי מרגיש גם כן בבואו השמחה בלבו בעת תשובתו הרמתה בהכנעה גמורה" (הרחבה גדולה בענין זה ראה בפרשתנו ד"ה והיה כי יבואו, עיין ותמצא נחת).

וזה מה שכתב בעל 'אור לשמים' שהבאנו בפתח מאמרנו: "אבל לאדם הוא מר בתחילת התשובה כי מתחלת עם יראה, אבל הקדוש ברוך הוא נותן אחר כך לאדם אהבה ושמחה שיהיה 'גילו ברעדה'. כי אין העיקר שישאר האדם בשברון לבו, אלא צריך מעתה לעבוד את ה' בשמחה ובטוב לבב.

(בגליון הבא נמשיך ב'עבודת בעל תשובה' ומעלתם בעו"ה)

התעוררות לימים האחרונים בחודש אלול

"והנה בעוונותינו הרבים עבר קציר כלה קיץ, שכבר עבר כל החודש אלול כמעט ח"ו באפס תקוה, ולא נשאר רק מעט מן המעט, ומה לעשות בזמן קצר כזה היום קצר והמלאכה מרובה והפועלים עצלים, זאת עצה היעוצה... אשר ויזעק מרה, ואוי לי מה עשיתי כזאת וכזאת עשיתי, והנני מתחרט בחרטה גדולה מאד ומאד באמת ובלב שלם, ויקבל עליו בכל לב שלא ישוב עוד לתעתועיו כל ימי חייו, והיה אצלו כיתד שלא תמוט, ויתודה בבכי גדול ויבקש מחילה וסליחה ממלך מוחל וסולח, ומה שצריך תיקון יתקן כפי אשר יגיד לו רופא נפשות, ובין אדם לחבירו לתקן, אז יהיה קונה עולמו בשעה אחת, ויגיע לחפצו במעט זמן אשר ישאר בידו". (ישמח משה פר' נצבים)

בעיני בשר 'בעל תשובה' יכול להצטייר כאדם שפורש מכל הבלי עולם הזה, מתבודד בפינתו כל היום ומרבה בסיגופים ותעניתים, הרי כך הורגלנו לשמוע בסיפורי הדורות הקודמים, אך בעיני הצדיקים הקדושים 'מאורי החסידות' מושג 'בעל תשובה' רחוק מזה כמטחוו קשת.

כהקדמה נביא את לשונו הזהב של בעל 'בני יששכר' בהקדמתו לספרו הק' דרך פקודיך: "תדע ידידי שרוב ההמון טועים באיכות מצות עשה של התשובה, ורוב ההמון סוברים דעיקר התשובה הוא להתענות ולסגף את עצמו בסיגופים שונים. תדע ידידי שטעות גמור הוא וטעות הוא בידם..."

בהמשך מרבה בעל 'דרך פקודיך' להביא ראיות גמורות מן התורה ומאמרי חז"ל, שהייסורים והסיגופים אינם מעיקר התשובה, וכותב: "גם כל אלו הקצבות שקצבו חז"ל [תעניות וסיגופים] לכל חטא ועון, מן הסתם דברו למי שיש בו כח ויכול לסבול בלי שיתבטל מתורה ועבודה, אבל לא למי שאין בו כח... דמי שמסתגף יותר על כוחו ומסכן את עצמו עונש על זה, דהוה כמאבד עצמו... שאסור לעשות כזאת, וכל ערום יעשה בדעת וישקול במאזני השכל וייתיעץ במביני מדע על כל הענינים איך להתנהג".

כי באמת מבואר בזוהר הק' (חיי שרה

קכט, א): "זכאין אינון מאריהון דתשובה דהא בשעתא חדא ביומא חדא ברגע חדא קריבין לגבי קודשא בריך הוא, מה דלא הוה הכי אפילו לצדיקים גמורים דאתקריבו גבי קודשא בריך הוא בכמה שנין", ואם יצטרך האדם לסגף עצמו כמה וכמה שנים איך הוא מתקרב ברגע אחד? וכן כתב בעל בני יששכר (תשרי מאמר ד אות לד): "שמעתי מדברי אדמ"ו פירוש פשוט על מה שאמרו המקובלים - מ"י נקרא עולם התשובה, כי יש לשאול על הבעל תשובה, מי הוא, כי תיכף נהפך לאיש אחר וכקטן שנולד".

אמנם עיקר התשובה היא החרטה על העבר והקבלה לעתיד, וכפי שמבאר בעל מאור ושמש (פר' בא ויאמר ה'): "ושמעתי שמה שנקרא השם של תשובה בשם אה"ה, מפני שצריך הבעל תשובה לומר 'מה שעבר אין ומעתה אני מקבל עלי שאהיה עובד ה' באמת'. וכעין זה כותב בהפסרת שבת שובה: "והנה שמעתי מהרב הקדוש רבן של כל בני הגולה רבינו יעקב יצחק מלובלין טעם למה שם אה"ה הוא תשובה, שלשון אהיה פירושו: אהיה עובד ה' מעתה, ומעתה רצוני לתקן מעשי המקולקלים".

דרכי החרטה וההכנעה

ומה היא אם כן הדרך הנכונה לתשובה: "כי באמת המצוה של התשובה היא להיות בשברון לב על מה שחטא והעוה, ומנע מעצמו ע"י מעשיו אור אלקי השופע בו מחיי חיים אין סוף ברוך הוא וברוך שמו, ויאמר לנפשו - נפשי נפשי איך עקרתך מגבהי מרומים, וימשלו בך זרים... ועל ידי כך לא תראה אור התורה ומצותיו ויראה ואהבה, ולבך אטום מהבין שום דבר, ואף כי תתבונן בגדולת הבורא ב"ה ובשפלותך, לא יוסיף בך אומץ בתורה ועבודה, ואתה שיכור בין תאוות העולם וחושק כל הדברים האסורים אשר שנה ה'... זה וכיוצא בזה יאמר הבעל תשובה לנפשו העלובה, עד שישבור לבו הזונה ותמאס בעיניו כל תענוגיו" (אגרא דכלה ביאורי מדרש רבה לפר' בראשית ד"ה בזכות התשובה).

וזה הסימן העיקרי אם האדם זוכה למעלת בעל תשובה, כמובא בספר הק' עבודת ישראל (פר' ויצא ד"ה ויצא יעקב) "כשהאדם נעשה בעל תשובה ומשנה טעמו וריחו לפני אבינו שבשמים... הסימן הראשון מעובד ה' שהוא מגרש בחינת וילך [לומר] כי הולך הוא [וגדול בעבודת ה'],